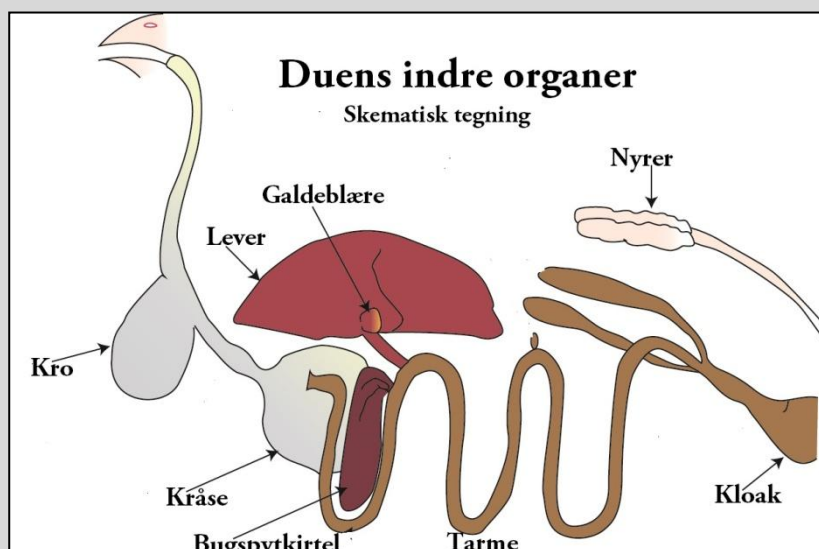
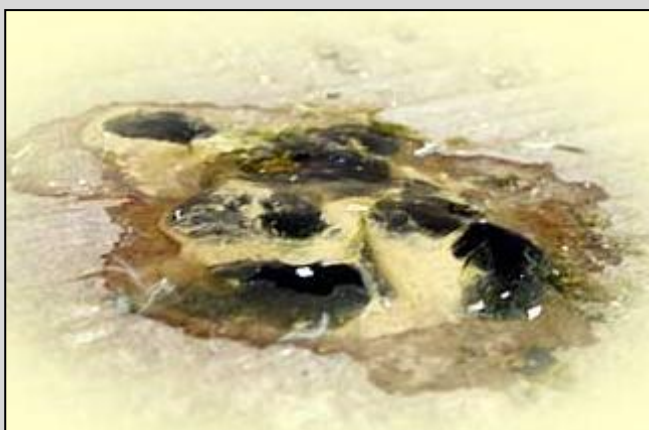

Iagttag duernes gødning i sæsonen

Af Dr. vet. Colin Walker

Oversættelse Ove Fuglsang Jensen

Iagttag duernes gødning i sæsonen

Af Dr. vet. Colin Walker, Australien

Melbourne Bird Veterinary Clinic

www.melbournebirdvet.com

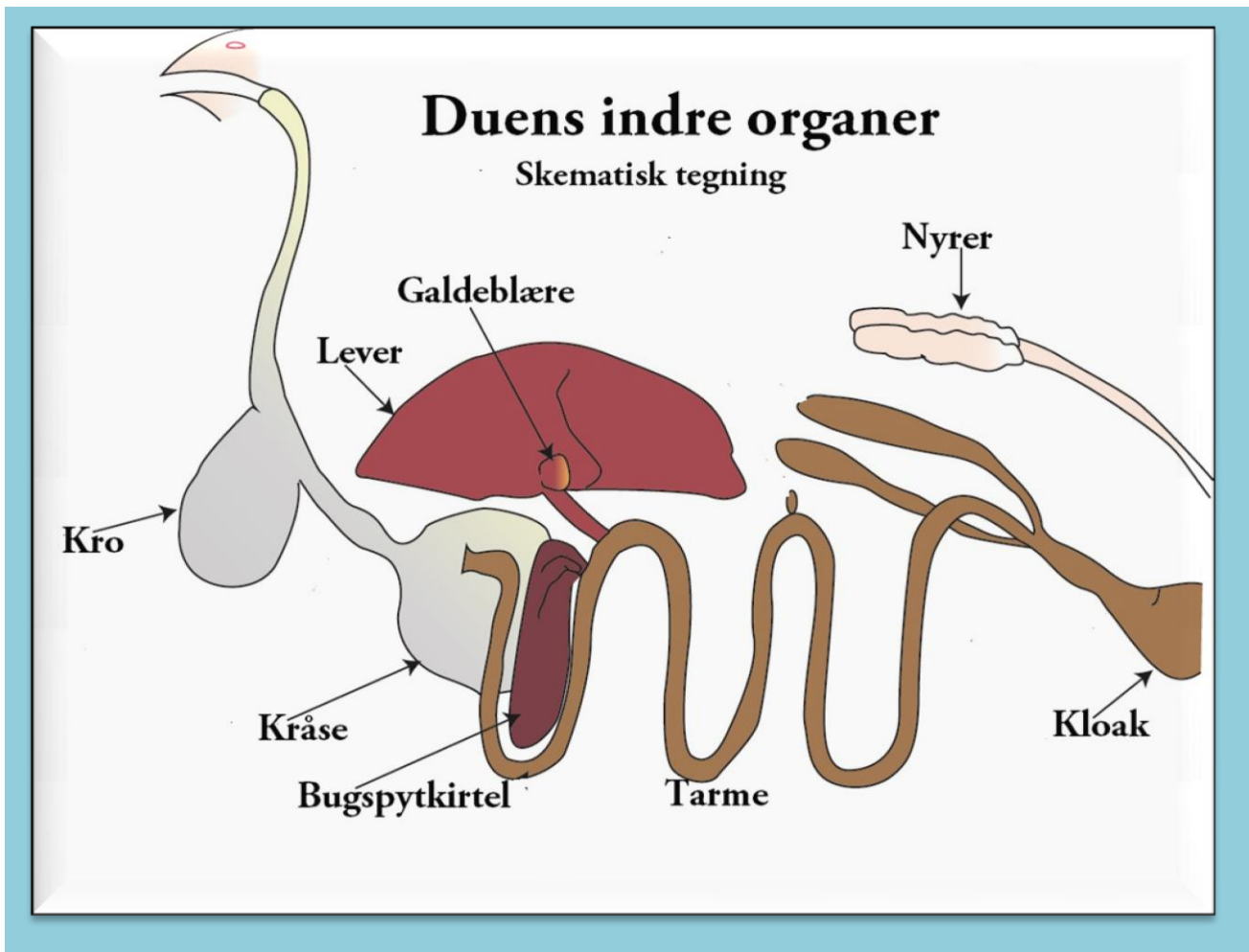
En god og nem måde at holde øje med duernes helbred, er ved at iagttage deres gødning. De fleste brevduefolk gør deres slag rent dagligt, og det vil være nemt samtidig ved denne rengøring, at observere gødningen, og danne sig et indtryk af duernes helbred de sidste 24 timer. Mange af de problemer der har effekt på duernes præstationer, skyldes underliggende men ikke synlige sygdomme. Det betyder, at duens formkurve er knækket, før det er muligt at observere sygdommen. Forandringer i duens gødning er synlige 1-2 døgn før de visuelle tegn på sygdommen kan ses på duen. Holder man øje med gødningen, kan dette give et forspring i behandlingen af duen og således forhindre et alvorligt knæk i formkurven.

Mave/tarm systemets funktion

Maveindholdet bliver tømt ud i tarmene, men også lever og nyrer tilfører affaldsstoffer ud i tarmene. Nyrene tilfører urinstoffer, der består af to slags urin : En flydende klar urin, samt et mere fast urinstof der består af urinsyre krystaller. Tarmene indeholder altså ufordøjet føde, urinstoffer fra nyrene samt noget galde fra leveren, og dertil afsondres også slim fra tarmvæggene. Til sidst i processen, vil duen afsondre en fast, brunlig gødning fra kloakken.

Duens gødning skal være en fast klump med hvidligt urinstof på ydersiden

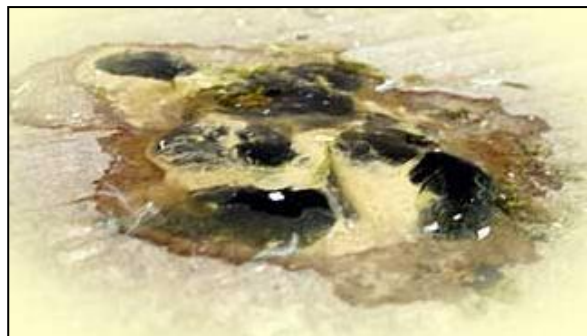

Grønlig gødning

Den afgørende faktor på farven af duens gødning er simpelthen foderets beskaffenhed. De pigmenter der er i foderet, har duen en dårlig evne til at optage, og de passerer uhindret igennem fordøjelsessystemet, og giver gødningen en kulør. Æder duen f.eks. en del røde mineraler, kan der forventes en brunlig rød farve af gødningen, og æder duen grønne bønner eller grøntsager, vil gødningen blive grønlig.

Er der ikke tale om et specielt foder der giver farve, og er gødningen grønlig, kan der være tale om et muligt tegn på problemer med mave/tarm systemet. Den grønne farve kommer fra **galde**, der hos fugle er en klar flydende væske, hvilket er et **fordøjelsesenzym** der produceres af **leveren**. Efter en stofskifteproces i leveren, udskilles galden i tarmsystemet for at indgå i fordøjelsesprocessen, og efter dette genbruges dele af galden igen (*Se forbindelse fra Lever til tarmene på skematisk tegning*).

Er tarmsystemet sygdomsramt, vil den normale proces i tarmene være ramt, med det resultat, at mere grøn galde vil ophobes i tarmene. Dette bliver ført ud med de øvrige affaldsstoffer, og resulterer i en grønlig løs gødning. Derfor skal en grønlig gødning advare os om en mulig sygdom i tarmene. En mikroskopisk undersøgelse vil fortælle grunden til sygdommen. Ved det tidlige stadie af en sygdom i tarmene, kan der godt være en fastere gødning der er grønlig og meget lig de ikke fordøjede grønne pigmenter.

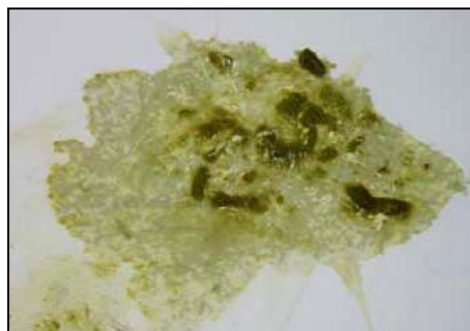
Normalt vil tarmenes vægge absorbere galde og vand, men er tarmene ramt af betændelse, sker dette ikke fuldt ud, og vil resultere i en løs vandig grøn gødning.

Der er dog undtagelser fra dette f.eks. når duerne vender hjem fra en kapflyvning, hvor de ikke har fået foder i længere tid, vil deres gødning bestå af urin, galde og slim fra tarmvæggene. Dette vil fremstå som en klar vandig gødning med en slimklat med hvidt urinstof i midten. En sund due vil efter at have indtaget foder og vand, få en god fast gødning efter få timer, men ved en ekstrem hård flyvning tager det længere tid, men her skal gødningen helst være god næste morgen.

Vandig gødning

Vandig gødning forekommer i enkelte tilfælde, enten ved sygdomme i mave/tarmsystemet som allerede beskrevet, eller hvor urinkomponenten er synlig. Infektion i tarmene kan også skyldes problemer med **orm, coccidiose, øjenforkølelse** eller en **bakteriel infektion**. Sjældent kan det være en **forgiftning** eller skift til anden type foder.

En vandig gødning med synligt urin, kan måske være et problem. Hvis duen bliver skræmt på flugt, vil den bageste del af tarmen kaldet kloakken, blive tømt før tid, og det kan resultere i en vandig gødning, hvilket ikke må bekymre og forstås som en sygdom. Dette kan forekomme under luftning af duerne om morgenen før de bliver fodret. **Skal gødningen vurderes, er det bedst efter indtagelse af foder og vand, samt i hvileperioden.**

Er der i længere tid gødning med ringe af urin, er det højst sandsynligt fordi duen producerer en del urin, og dette sker, hvis duen drikker forholdsvis meget. I kapflyvnings-sæsonen skyldes dette to problemer: **Gul knop eller luftvejs-sygsomme**. Organismen Gul knop producerer en slags forgiftning, der bevirker, at duen tørster og derfor drikker mere vand. Ved luftvejslidelser mister luftsækkene deres evne til at holde på fugtigheden, og dette resulterer i et stort tab af væske ved vejrtrækningen. For at forhindre dehydrering drikker duen en del vand.

Duen kan testes for Gul knop af en dyrlæge, men er dette ikke muligt, kan en diagnose stilles hvis duen giver respons på en 2.dages kur med **Turbosole (Ronidazole)**. Er der infektion i de nedre dele af respirationssystemet, såsom luftsækkene, er der også betændelse i den øvre del ved **Trachea og Sinuses** (se skitse *Brevduens lunger og luftsække*). Findes denne betændelse, vil duerne uundgåeligt nyse, hvilket indikerer det er en luftvejslidelse. Denne betændelse kan kureres med 3-5 dages kur med **Doxy-T (Doxycycline/Tylan)**. Har duerne i sæsonen en luftvejslidelse, er der 80% chance for at duen også har Gul knop. Derfor kan man blande **Doxy-T og Turbosole (Ronidazole)**, og dette gives i en teske (3 gr) af hver slags medicin i 2 liter vand. Denne blanding gør vandet lysegult, og gives denne kur vedvarende i de 5 dage, vil duen give respons på medicinens antibiotika.

Sammenlignet med pattedyr, har fuglene et ret avanceret system med lunger og utallige luftsække. Dette gør fugle i stand til at udnytte luftens ilt optimalt. Får duen en luftvejslidelse, vil dette få alvorlige følger, som beskrevet i artiklen.

